

1. Товар і гроші в ринковій економіці.
2. Попит і пропозиція.
3. Капітал: виробництво і нагромадження.
4. Форми руху капіталу.
5. Особливості функціонування капіталу в сільському господарстві.
6. Особливості функціонування капіталу у світовій економіці.

II. Мікроекономіка

1. Ринкова пропозиція і теорія фірми.
2. Формування ринкового попиту та раціональний споживчий вибір.
3. Теорія ринкових структур.
4. Ринок чинників виробництва і розподілу доходів.
5. Мікроекономіка суспільного сектора.

III. Макроекономіка

1. Основні макроекономічні проблеми і поняття.
2. Валовий внутрішній (національний) продукт.
3. Сукупна пропозиція.
4. Сукупний попит.
5. Фіскальна політика.
6. Монетарна політика та банківська сфера.
7. Макроекономічна рівновага.
8. Зайнятість, безробіття й інфляція.
9. Економічне зростання.
10. Зовнішньоекономічні зв'язки.
11. Платіжний баланс і валютний курс. Внутрішня і зовнішня рівновага.

*Єщенко П. С.,
д-р екон. наук, професор (Нац. ун-т ім. Т.Г. Шевченка)*

ОСОБЛИВОСТІ ВИКЛАДАННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ ТЕОРІЇ В УМОВАХ ТРАНСФОРМАЦІЇ ЕКОНОМІКИ

Проведення Всеукраїнської конференції з проблем викладання економічних дисциплін є важливим кроком, оскільки закладає підвалини для **прориву в економічній науці**. Лише на його основі можна сформувати економічну політику, яка б стала **активним чинником побудови соціально-орієнтованої ринкової економіки**, виведення її на рівень сучасної цивілізації, інтеграції у світову економіку.

Останнє, як відомо, потребує підготовки кадрів з новим економічним мисленням. І хочеться вірити, що учасникам даної конференції вдасться зробити гідний внесок у цю справу.

За весь постсоціалістичний період досягти цього поки що не вдалося. Причин тут багато, але виділимо дві, які на наш погляд, є визначальними.

Перша полягає в тому, що наявна база та професорсько-викладацький склад з урахуванням новостворених університетів в Україні не відповідають стандартам розвинених країн світу.

Сьогодні у зв'язку з переходом до ринку, з одного боку, і з другого — під впливом кон'юнктурних потреб «наймоднішими стали спеціальності: з міжнародних економічних відносин, банківської справи, фінансів і кредиту, менеджменту, бухгалтерії й аудиту. Вони зростають у геометричній професії і в основному за рахунок новостворених університетів, штати яких формувалися нерідко поспіхом, із спеціалістів-практиків без відповідної теоретичної підготовки. На превеликий жаль, сьогодні ще недостатньо випускається підручників і навчальних посібників нової якості.

Все це означає, що економістів усіх рівнів ми готуємо в шоківому варіанті, але екстенсивного характеру.

Друга причина полягає в тому, що сучасні курси «економіки», мікро- і макроекономіки та іноземні спеціалісти, які приїждять з метою допомоги, безперечно впливають на формування мислення, сприяють усвідомленню загальнолюдських цінностей, проте **вони неадекватно відображають реальні потреби економіки перехідного періоду, особливості України, її соціально-економічні суперечності, менталітет більшості людей.**

Це призводить до неефективної підготовки і перепідготовки економічних кадрів, у тому числі професорсько-викладацького складу країни, фахівців, що працюють у нових сферах ринкової інфраструктури, управління, зовнішньоекономічної діяльності.

Подібні суперечності слід розв'язувати шляхом **підвищення професійного рівня викладачів економічних дисциплін вузів країни.** Без цього нової якості знань студентів, спеціалістів, населення країни нам не досягти.

Виходячи з того, що сьогодні економічні дисципліни читаються без врахування міжпредметних зв'язків, подаються ізольовано, не забезпечують глибоких системних знань, доцільно, на наш погляд, їх інтегрувати на базі економічної теорії — методологічної основи всіх економічних дисциплін.

Оволодіння сучасною економічною теорією є вихідним пунктом для всіх викладачів-економістів.

У зв'язку з цим **особливої гостроти** набуває питання підготовки **економістів-теоретиків**. Їх сьогодні готується обмаль, у т.ч. і в Київському національному університеті імені Тараса Шевченка.

Поки що на фахівців такого профілю не має попиту. Проте вони потрібні у Верховній Раді, Адміністрації Президента, Кабінеті Міністрів.

Нагальною стає потреба в наведенні певного порядку серед спеціальностей економічного профілю. Адже народне господарство потребує як диференціації за галузевою ознакою, функціональної, так і **економістів-аналітиків, економістів-експертів**, які б займалися системним аналізом національної економіки, її складових.

Причини такого становища **треба** шукати в самих економістах, які зробили **цю науку комплементарною**. Це — по-перше,

По-друге, економісти були ізольовані від цілого пласта сучасних економічних теорій (марджиналізму, монетаризму, інституціоналізму і т.ін.). А монополізм, як відомо, породжує спотворення, деформації.

Проте позитивні зрушення відбуваються. У багатьох вузах нашої країни, у тому числі і приватних, готують економістів-теоретиків. У зв'язку з цим виникають і певні проблеми:

а) процес підготовки не координується: кожен для себе;

б) вироблення «самостійних» програм, які є або копіями західних моделей, або якимось конгломератом з різних економічних дисциплін.

На наш погляд, програми мають бути, по-перше, адекватними стану нашої економіки, а не економіки розвиненого ринкового господарства, по-друге, спеціалізованими (для економістів, гуманітаріїв, «технарів» і т.д.), по-третє, всі вони мають пронизуватись єдиною ідеологією — прогресу суспільства на базі сучасного механізму господарювання.

Особливості нашої програми, яка чомусь не представлена учасникам конференції, такі:

1. Вона побудована з урахуванням специфіки соціально-економічного життя нашої країни і, водночас, її політичний апарат не відрізняється від стандартів світової науки.

2. Програма ґрунтується на використанні досягнень світової економічної науки, сучасної практики ринкової корпоратизації в Україні, а також узагальненого досвіду перехідного періоду інших постсоціалістичних країн.

3. Враховано структуру народного господарства, гео економічне та геополітичне положення України, соціально-психологічні та історичні особливості її населення.